

De "probleem" merrie vruchtbaarheid en dracht

Karin Hendriks

Paardendierenarts, Europees erkend specialist Voortplanting Paard
Paardenkliniek De Graafschap Dierenartsen
Hendriks EQ Repro consultancy

DE GRAAFSCHAP
DIERENARTSEN

DE FERTILITEITSBEGELEIDING

DE GRAAFSCHAP
DIERENARTSEN

Inseminatie tijdstip merrie

- Schouwen
- Rectaal onderzoek: palpatie en echografisch onderzoek
- Type sperma: vers/gekoeld of diepvries
- Controle ovulatie
- Drachtcontrole

DE GRAAFSCHAP
DIERENARTSEN

Kunstmatige inseminatie

- juiste moment-

- Vers/gekoeld < 48 uur vóór ovulatie
- Diepvries – 12 uur vóór tot 8 uur na ovulatie

Controle sperma

DE GRAAFSCHAP
DIERENARTSEN

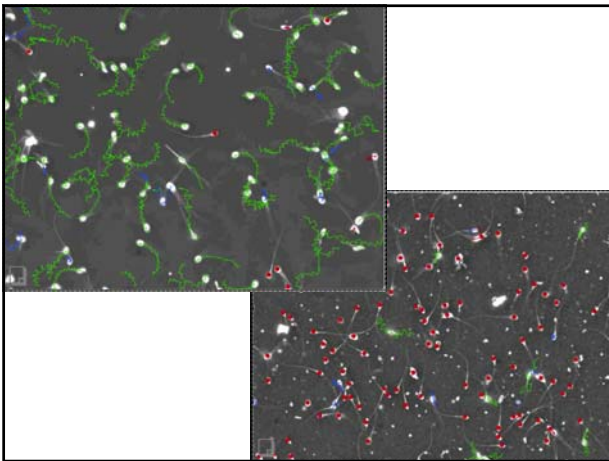
Kunstmatige inseminatie

- Diep intrauterien -

- 1-50 x 10⁶ bewegende zaadcellen
- Diepvries sperma
- Sub-fertiele hengsten?

DE GRAAFSCHAP
DIERENARTSEN

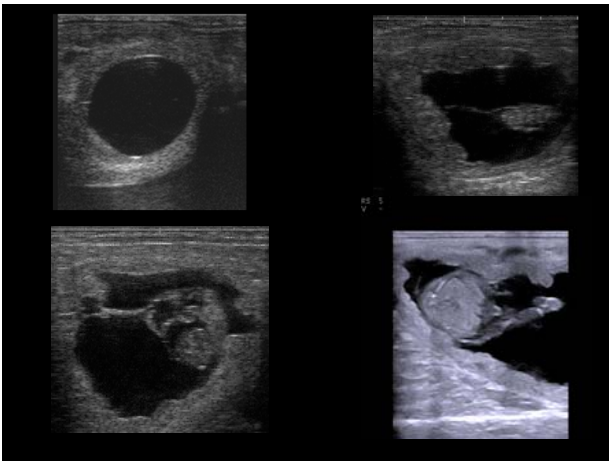

Drachtigheidsdiagnostiek

<i>Eisprong: Dubbel</i>	<i>Enkel</i>
• Eerste DO Dag 14-15	Dag 17-18
• Tweede DO	Dag 25-30
• Derde DO	Geslachtsbepaling D60-70/D120-200
• Herfstcontrole	Najaar/ bij opstallen

Let op: dag 0 is de dag van de eisprong!

DE GRAAFSCHAP
DIERENARTSEN

PROBLEMEN TIJDENS DE FERTILITEITBEGELEIDING

DE GRAAFSCHAP
DIERENARTSEN

Tweelingdracht

D15

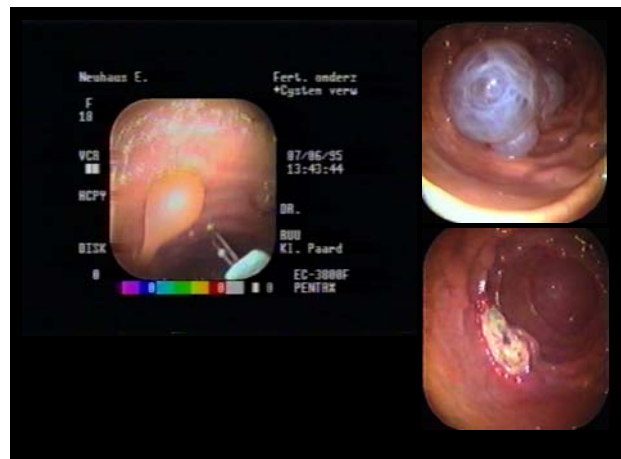
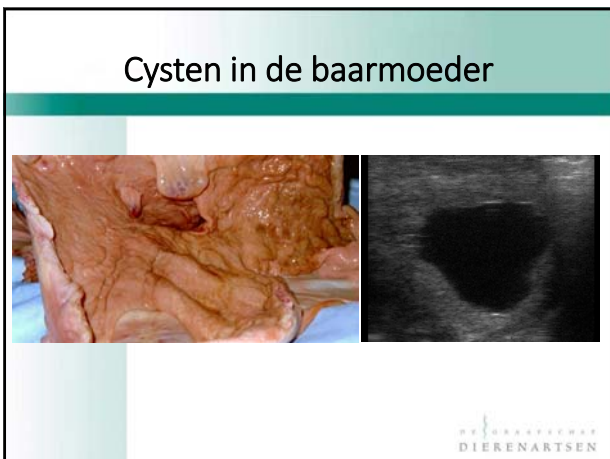
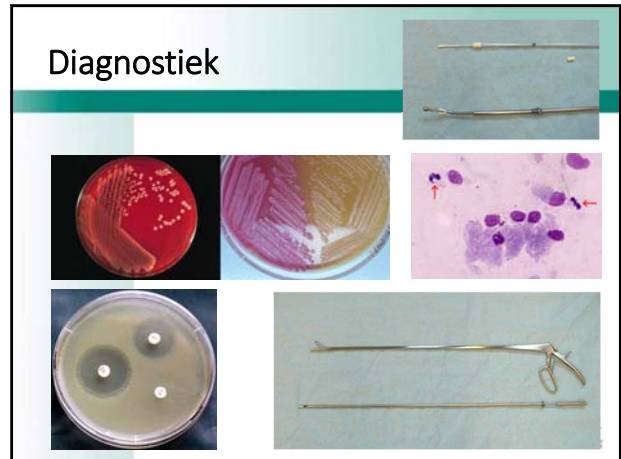
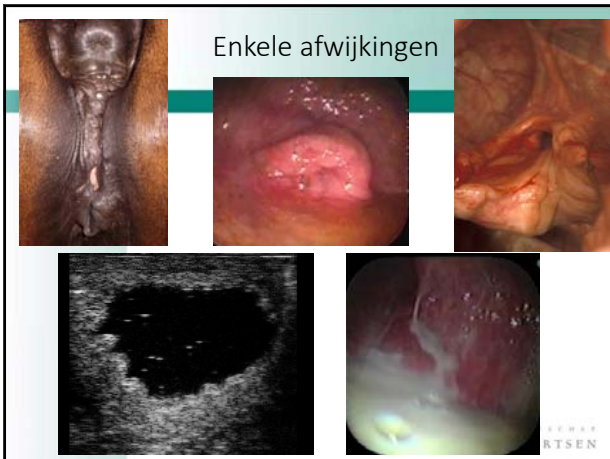
D16

DE GRAAFSCHAP
DIERENARTSEN

Fertiliteitsonderzoek

- Anamnese
- Algemene indruk en onderzoek
- Systemische aandoeningen, slechte voedingstoestand, hoefbevangenheid/kreupelheid
- Onderzoek geslachtsapparaat
- Voorgeschiedenis merrie (pariteit, laatste partus, verloop partus, etc.)
 - Uitwendig onderzoek
 - Inwendig onderzoek
- Aanvullende diagnostiek
- CO/BO, biopsie, endoscopie

DE GRAAFSCHAP
DIERENARTSEN

Granulosa cell tumor (GCT)

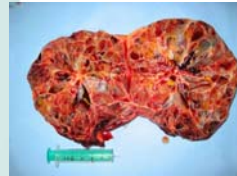
- Meest voorkomende eierstok tumor (2,5% van alle tumoren)
- Leeftijd 5-9 jr
- Eenzijdig, goedaardig, langzaam groeiend
- Andere eierstok klein en inactief
- Gedragsafwijkingen

Therapie GCT en andere eierstok tumoren

Eenzijdige ovariëctomie (chirurgisch)

- Liggend, alg. narcose
- Staand, laparoscopie

Andere vruchtbaarheidsproblemen

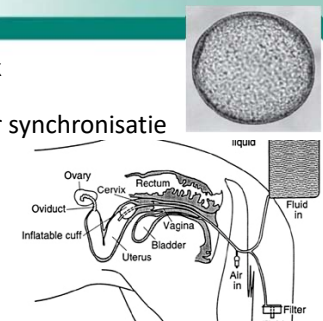
- Verstopte eileiders
- Drchtig worden, maar niet drchtig blijven

DIERENARTSEN

Embryo transplantatie

- Geschikte techniek
- Donor-ontvangster synchronisatie
- Type sperma

DIERENARTSEN

Embryo spoeling - succes

- Vers/gekoeld sperma: 52%
- Diepvriessperma: 33%
- Effect leeftijd donor merrie:
 - ≤ 15jr 57%
 - > 15jr 39% (McCue et al. 2010)
- Synchroniteit donor – ontvangster merrie:
 - 2 dagen voor tot 6 dagen na ovulatie: drachtpercentage 60-100% (Wilsher et al. 2010)

DIERENARTSEN

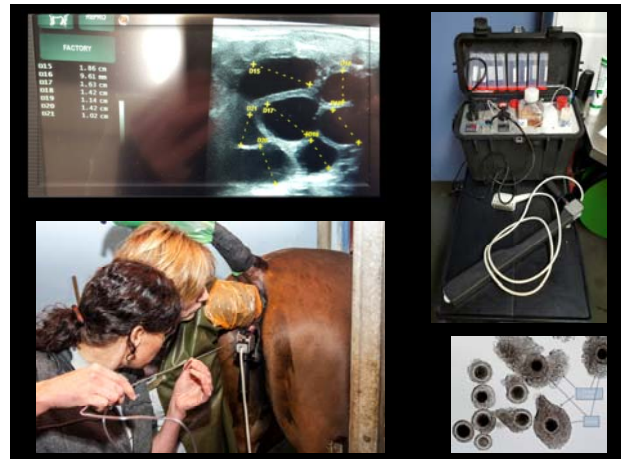
Kans op dracht na transplantatie

- Embryo kwaliteit
- Ervaring d'arts
- Techniek (chirurgisch vs. non-chirurgisch)
- Hygiëne
- Verse embryo's >75% op D12-14
- Koelen en opslag/transport tot 24 h bij 5°C heeft geen nadelig effect op kans op dracht (Squires et al, 2003)

DIERENARTSEN

OPU/ICSI

- Toepassingen:
 - Eileiderproblemen
 - Baarmoederproblemen zoals verklevingen, grote cysten
 - Subfertiliteit merrie en/of hengst
 - Overleden merrie/hengst

FACTORY	
005	1.86 cm
006	0.83 mm
007	1.25 cm
008	1.42 cm
009	1.24 cm
010	1.42 cm
011	1.02 cm

ICSI opstelling

DIERENARTSEN

Conclusie

- Meeste merries worden makkelijk drachtig
- Dracht hangt af van:
 - Vruchtbaarheid merrie
 - Management merrie
 - Vruchtbaarheid hengst
 - Type sperma
 - Fertiliteitbegeleiding
 - Toegepaste techniek

DIERENARTSEN

PROBLEMEN TIJDENS DE DRACHT

DIERENARTSEN

Meest voorkomende problemen

- Koliek – laatste trimester: torsio, haematoom, hernia
- Abortus

DIERENARTSEN

GEBOORTE VAN HET VEULEN

DIERENARTSEN

Voortekenen

- Drachtlengte: ~340 dgn (320 - >365 dgn)
- Opuieren
- Verslappen bekkenbanden
- Verslappen vulva
- Kegelen
- Na⁺, K⁺ en Ca²⁺ veranderingen

DIERENARTSEN

Verloop geboorte

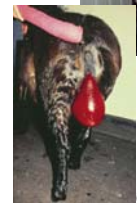
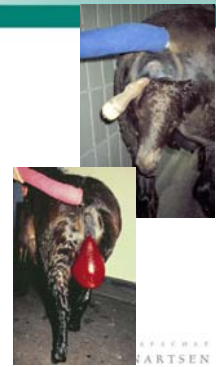
1. Voorbereidingsfase (duur 1-6 uur)
2. Uitdrijvingsfase (duur 10-30 min)
3. Nageboorte fase (duur 30-90 min)

DIERENARTSEN

Wanneer d'arts bellen?

- Indien **een half uur** ná verbreken van de vliezen (vrijkomen en vruchtwater) nog geen vruchtdelen in vulva zichtbaar zijn.
- Indien er aanwijzingen zijn voor afwijkende ligging veulen (teruggeslagen hoofd, achterblijven van één of twee voorbenen, etc.)

DIERENARTSEN

Nageboorte fase

- Controle volledigheid
- Temperatuur merrie
- Vaginale uitvloeiing tot 3 dgn p.p
- >3uur: dierenarts bellen voor overleg/wat te doen

DIERENARTSEN

De eerste uren - normaalwaarden

- binnen 2 uur staan
- binnen 4 uur drinken
- binnen 8-10 uur urineren
- binnen 24 uur darmpek af
- lichaamstemperatuur
- omgevingstemperatuur 21°C

DIERENARTSEN

Alarm!!

- nageboorte komt direct af
- darmpek op vacht bij geboorte
- afwijkende navel
- onregelmatige ademhaling
- moeilijk wakker maken
- 'te dom' om te drinken
- klein, zwak veulen
- hersenverschijnselen

DIERENARTSEN

Conclusie

- Meeste drachten en geboortes verlopen ongecompliceerd
- Als het mis gaat, dan gaat het meestal ernstig mis
- Juiste waarneming, ervaring en adequaat handelen voorkomt verdere problemen

DIERENARTSEN

Vragen?

DIERENARTSEN